

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

14 octombrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Nicolae Gordilă,

Judecători – Elena Covalenco, Liliana Catan, Iurie Diaconu, Ion Guzun,

a judecat, fără citarea părților, recursul ordinar declarat împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 12 martie 2014 de către avocatul Darii Vladimir în numele inculpatului

Cazacu Tudor Tudor, născut la 19 septembrie 1948, originar din s.Ciutulești, r-nul Florești, domiciliat în S.Cașunca, r-nul Florești.

Termenul examinării cauzei:

1. 02.04.2012 - 20.11.2013 - prima instanță,

2. 06.12.2013 - 12.03.2014 - instanța de apel,

3. 11.06.2014 - 14.10.2014 - instanța de recurs.

Procedura prevăzută de art.431 alin.(1) pct.1¹) Cod de procedură penală legal executată.

Colegiul penal lărgit asupra recursului,

CONSTATĂ :

1. Prin sentința Judecătoriei Florești din 20 noiembrie 2013, Cazacu Tudor a fost condamnat în baza art.193 Cod penal, la 1 an închisoare. Potrivit art.90 Cod penal, s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probă de 1 an.

Acțiunea civilă a părții vătămate Tiron Iacob a fost admisă în principiu, urmînd ca asupra cuantumului prejudiciului material să se expună instanța în ordinea procedurii civile.

2. Potrivit sentinței s-a constatat că Cazacu Tudor, în perioada anilor 2011-2012, aflîndu-se în s.Cașunca, r-nul Florești, cu scopul ocupării în parte a imobilului aflat în posesia altuia, intenționat a distrus gardul confecționat din plasă metalică și țevi metalice care era instalat în gospodăria cet.Tiron Iacob și constituia hotarul dintre gospodăria sa și a ultimului, căruia îi aparținea cu drept de posesie, apoi a instalat la distanța de 7 metri de la grad cinci țevi metalice, instituind un nou hotar între cele două gospodării, astfel ilegal mărindu-și suprafața de teren, cauzîndu-i cet.Tiron Iacob o daună materială și morală.

3. Împotriva sentinței a declarat apel avocatul V.Darii în numele inculpatului, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei hotărîri de achitare a inculpatului, pe motiv că fapta acestuia nu întrunește elementele infracțiunii, deoarece lipsesc probe pertinente și concludente, ce ar demonstra vinovăția lui T.Cazacu în comiterea infracțiunii incriminate, cît și din lipsa laturii obiective și subiective a acesteia, invocînd că instanța nu a ținut cont de faptul că rechizitoriul nu conține date obligatorii privind timpul săvîrșirii infracțiunii, mijloacele și metodele comiterii infracțiunii, astfel inculpatul a fost lipsit de dreptul de a-și asigura o apărare eficientă; instanța nu a ținut seama că în cauză nu au fost administrate probe, care să confirme că inculpatul ar fi

întreprins careva acțiuni de ocupare a unei părți din imobilul părții vătămate, iar din declarațiile acestuia și a martorilor audiați în cadrul cercetării judecătorești, rezultă că dînșii nu l-au văzut pe inculpat să fi deteriorat gardul părții vătămate și să fi instalat alți pari, care ar fi constituit un alt hotar; instanța a lăsat fără apreciere declarațiile inculpatului, care a recunoscut doar faptul că în câteva locuri a tăiat perpendicular plasa metalică din gardul instalat de I.Tihon, doar în dreptul casei sale, pentru ce, la 12.12.2014, a fost tras la răspundere administrativă, astfel că dînșul a fost condamnat de două ori pentru una și aceeași faptă; instanța nu a apreciat nicicum faptul că proprietarul legal al terenului nu a fost lipsit de posibilitatea de a poseda și a folosi terenul ce-i aparține și că inculpatul ar fi ocupat abuziv terenul și ar fi instituit careva hotar; instanța neîntemeiat a pus la baza soluției de condamnare probele scrise - procesele-verbale de cercetare la fața locului din 28.05.2012, de examinare a obiectului din 25.06.2012 cu fotocopii, de examinare a obiectului din 25.06.2012, copia titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren, pe când acestea urmau a fi declarate inadmisibile și nule, conform art.94 alin.(1) pct.2) și art.251 alin.(4) Cod penal.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 12 martie 2014, a fost admis apelul avocatului V.Darii în numele inculpatului, din alte motive decît cele invocate, casată parțial sentința, din oficiu, în temeiul art.409 alin.(2) Cod de procedură penală și pronunțată o nouă hotărîre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care procesul penal în privința lui Tudor Cazacu în baza art.193 Cod penal, în temeiul art.275 alin.(5) și 399 alin.(1) pct.2) Cod penal a fost încetat, pe motivul intervenirii decesului acestuia. În rest, sentința a fost menținută.

Instanța de apel constatînd că după pronunțarea sentinței Judecătoriei Florești din 20.11.2013, inculpatul Tudor Cazacu a decedat la 08.01.2014, fapt stabilit prin certificatul de deces DC-IV 1212004 eliberat de Primăria com.Ciutulești, r-nul Florești, și reieșind din prevederile art.332 alin.(1), 275 pct.5), 391 alin.(1) pct.2) Cod de procedură penală, a concluzionat că procesul penal în privința lui Tudor Cazacu, urmează a fi încetat, deoarece odată cu decesul făptuitorului, dispăre subiectul activ al acțiunii.

5. Împotriva deciziei instanței de apel a declarat recurs ordinar avocatul V.Darii în numele inculpatului care, invocînd temeiul prevăzut de art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei, pe motiv că instanța de apel încetînd procesul penal nu a rezolvat fondul cauzei, adică nu s-a expus asupra tuturor motivelor invocate în apel; instanța de apel de rînd ce a recunoscut-o ca succesori legal al inculpatului pe O.Cazacu, care a susținut apelul înaintat de el, pentru a stabili nevinovăția lui T.Cazacu, nu a ținut cont de prevederile art.285 alin.(7) Cod de procedură penală, care expres reglementează că încetarea urmăririi nu poate avea loc contrar voinței persoanei ori a reprezentantului legal, inclusiv în cazul cererii de reabilitare a persoanei decedate, prin ce a admis o eroare de drept, în rest invocînd repetat aceleași motive ca și în apel, descrise la pct.3 al prezentei decizii.

6. Judecînd recursul ordinar în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, ținînd cont de opinia procurorului și a părții vătămate expuse în referințe, care au solicitat dispunerea respingerii recursului, Colegiul penal consideră că recursul urmează a fi admis, cu pronunțarea unei noi hotărîri, din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art.435 alin.(1) pct.2) lit.b) Cod de procedură penală, judecînd recursul, instanța de recurs, admite recursul, casează total hotărîrea atacată și dispune achitarea persoanei sau încetarea procesului penal în cazurile prevăzute de prezentul cod.

Verificînd legalitatea hotărîrilor atacate pe baza materialelor cauzei, instanța de recurs **c o n s t a t ă :**

Potrivit rechizitoriului, Cazacu Tudor se învinuiește în faptul că, în perioada anilor 2011-2012, aflându-se în s.Cașunca, r-nul Florești, cu scopul ocupării în parte a imobilului aflat în posesia altuia, intenționat a distrus gardul confecționat din plasă metalică și țevi metalice care era instalat în gospodăria cet.Tiron Iacob și constituia hotarul dintre gospodăria sa și a ultimului, căruia îi aparținea cu drept de posesie, apoi a instalat la distanța de 7 metri de la grad cinci țevi metalice, instituind un nou hotar între cele două gospodării, astfel ilegal mărindu-și suprafața de teren, cauzându-i cet.Tiron Iacob o daună materială și morală.

Conform art.391 alin.(1) pct.2) Cod de procedură penală, în cazul în care a intervenit decesul inculpatului, instanța adoptă sentința de încetare a procesului penal.

Potrivit sentinței, Cazacu Tudor a fost condamnat în baza art.193 Cod penal, la 1 an închisoare, iar în temeiul art.90 Cod penal, s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probă de 1 an.

Acțiunea civilă a părții vătămate Tiron Iacob a fost admisă în principiu, urmînd ca asupra cuantumului prejudiciului material să se expună instanța în ordinea procedurii civile.

După cum rezultă din actele cauzei, avocatul V.Darii în numele inculpatului T.Cazacu, a contestat cu apel sentința Judecătorei Florești din 20.11.2013, solicitînd achitarea acestuia, pe motiv că în acțiunile lui lipsesc elementele infracțiunii imputate.

La 08 ianuarie 2014, Cazacu Tudor a decedat, fapt confirmat prin certificatul de deces nr.DC-IV 1212004 eliberat de Primăria com.Ciutulești, r-nul Florești (f.d.59, v.2). Astfel, la etapa examinării apelului, a survenit decesul inculpatului.

Instanța de apel, reținînd prevederile art.409 alin.(2) Cod de procedură penală, a admis din alte motive apelul avocatului, a casat parțial sentința, încetînd procesul penal în baza art.193 Cod penal, din motivul survenirii decesului lui Cazacu Tudor. În rest, menținînd dispozițiile sentinței.

Colegiul atestă că, conform Titlului II, Partea specială din Codul de procedură penală, judecarea apelului reprezintă o etapă a judecării și, deoarece pe parcursul judecării cauzei a intervenit decesul făptuitorului, în baza art.332 alin.(1) Cod de procedură penală, se impune încetarea procesului penal în temeiul prevăzut în art.275 pct.(5) Cod de procedură penală

Prin urmare, intervenirea decesului inculpatului la etapa judecării apelului, care este parte a procedurii de judecată, reprezintă, potrivit ordinii impuse de legiuitor, un temei legal de încetare a procesului penal în ședința de judecată. Deci, în cazul în care, a intervenit decesul făptuitorului, procesul penal pornit și aflat în derulare la faza judecării, încetează în mod necondiționat, dispărînd necesitatea continuării procesului penal, inclusiv și judecării apelului, indiferent de soluția care se prefigurează.

Deoarece tragerea la răspundere penală este personală, în cauza dată, în legătură cu decesul lui T.Cazacu, a dispărut subiectul infracțiunii, astfel, nu mai pot fi derulate acte specifice tragerii la răspundere penală a persoanei fizice, în sensul art.21 alin.(1) și (2) Cod penal.

Astfel, Colegiul penal atestă că, la examinarea apelului, în cazul stabilirii temeiului prevăzut de art.391 Cod de procedură penală - intervenirea decesului inculpatului, instanța de apel urma să caseze total sentința, să înceteze procesul penal în privința inculpatului, iar în partea descriptivă să indice învinuirea care i-a fost înaintată acestuia.

În acest sens, Colegiul penal reține constatările Curții Europene a Drepturilor Omului în hotărîrea din 08.04.2008 în cauza Grădinar vs R.Moldova, în care Curtea a notat că „deși Grădinar a decedat înainte de reexaminarea cauzei pornite împotriva sa de către instanța de apel, el a fost găsit vinovat de comiterea infracțiunii de care a fost acuzat. Curtea are

rezerve serioase față de un sistem de drept care permite judecarea și condamnarea persoanelor decedate, avînd în vedere imposibilitatea evidentă a unor astfel de persoane de a se apăra”.

De asemenea, la acest capitol, Colegiul reține și hotărîrea Nölkenbockhoff vs Germania din 25.08.1987, în care Curtea a relevat că „principiul prezumției nevinovăției are scopul de a proteja „orice persoană acuzată de o infracțiune” de un verdict de vinovăție pronunțat împotriva sa pînă ce vinovăția sa va fi legal stabilită”.

Astfel, în speță, instanța de apel, admițînd apelul avocatului din alte motive, greșit a casat sentința parțial și a dispus încetarea procesului penal în privința lui T.Cazacu, menținînd fapta constatată în sentința ca fiind săvîrșită de inculpat. Totodată, incorect instanța a menținut sentința și în partea ce ține de acțiunea civilă, deoarece, potrivit art.225 alin.(4) Cod de procedură penală, în cazul adoptării sentinței de încetare a urmăririi penale sau de achitare din motivul lipsei componenței infracțiunii, instanța de judecată lasă acțiunea civilă în procesul penal fără soluționare, fapt ce nu împiedica persoana care a inițiat-o de a o intenta în ordinea procedurii civile.

În circumstanțele stabilite, Colegiul penal consideră că recursul declarat de avocatul V.Darii în numele lui T.Cazacu urmează a fi admis, cu casarea totală a sentinței primei instanțe și deciziei instanței de apel, și pronunțarea unei noi hotărîri, prin care procesul penal în privința inculpatului urmează a fi încetat în legătură cu decesul acestuia.

7. În conformitate cu prevederile art.391 alin.(1) pct.2), 434, 435 alin.(1) pct.2 lit.b) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Darii Vladimir în numele lui Cazacu Tudor, casează total sentința Judecătoriei Florești din 20 noiembrie 2013 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 12 martie 2014 și dispune încetarea procesului penal în privința lui Cazacu Tudor, în legătură cu intervenirea decesului acestuia.

Acțiunea civilă înaintată de Tiron Iacob se lasă fără soluționare, fapt ce nu-l împiedica de a o intenta în ordinea procedurii civile.

Corpul delict – un SD se păstrează la materialele dosarului penal.

Decizia este irevocabilă, publicată integral la 04 noiembrie 2014.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Elena Covalenco

Liliana Catan

Iurie Diaconu

Ion Guzun